

Bromölla kommun

Beslut för förskoleklass och grundskola

---

efter prioriterad tillsyn i Dalaskolan Norra
belägen i Bromölla kommun

Tillsyn i Dalaskolan Norra

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Bromölla kommun under Våren 2015. Dalaskolan Norra besöktes av Skolinspektionen mellan den 17 mars 2015 och den 19 mars 2015.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskapsresultat

Enligt uppgifter från rektorn har andelen elever som når målen i årskurs 3 i ämnena svenska och matematik varierat under åren 2010–2014. Av rektorns redovisning framgår att det under perioden varit en hög andel elever som inte nått målen. År 2014 nådde 45 procent av eleverna målen i matematik och 69 procent nådde målen i svenska. Det finns elever som läser svenska som andraspråk istället för svenska, men det saknas uppgifter om måluppfyllelse för dessa elever. För SO och NO ligger måluppfyllelsen högre och 87 procent av eleverna har nått målen i SO både 2013 och 2014, medan en liten ökning skett i NO från 87 procent 2013 till 95 procent 2014. Den officiella statistiken över resultaten på de nationella proven visar att eleverna ligger under snittet både i jämförelse med kommunen och med riket i både svenska och matematik.

Resultaten för årskurs 6 skiftar mycket mellan ämnen och mellan år. Andelen elever som år 2014 nådde kunskapskraven ligger i de flesta ämnen lägre, eller betydligt lägre, än andelen i riket. Samtliga elever nådde dock år 2014 målen i bild, modersmål och slöjd. Även de genomsnittliga betygspoängen ligger under riket. År 2014 var de genomsnittliga betygspoängen som lägst 7,3 (geografi) och som högst 12,3 (slöjd). Av den nationella statistiken framgår det att det är en betydligt lägre andel av pojkarna som når målen, än av flickorna.

Trygghet och studiero

Tillsynen visar att personalen och rektorn vid Dalaskolan Norra bedriver ett aktivt arbete för att försöka skapa en trygg skola och för att erbjuda en utbildningssituation som präglas av studiero. Trots det framkommer det i de intervjuer som genomförts, att det förekommer situationer vid skolan som inte kan anses vara trygga för eleverna. Av de enkäter som Skolinspektionen genomfört inför besöket framgår det att lärarna vid skolan menar att tryggheten vid skolan kan förbättras. Exempelvis är medelvärdet för frågan om det är en trygg miljö för eleverna 6,7 av 10. Även vårdnadshavare uttrycker genom Skolinspektionens enkäter att tryggheten kan bli bättre.

Intervjuade elever beskriver att studieron kan förbättras, vilket också bekräftas av den enkät Skolinspektionen genomfört med elever i årskurs 5. Intervjuade lärare och rektor uppfattar att studieron är bättre än eleverna beskriver den och vid de lektioner som Skolinspektionen besökt är studieron överlag god.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Föreläggande	2015-08-24
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Föreläggande	2015-08-24
3. Bedömning och betygssättning	Ingen brist	
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist	
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2015-08-24
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Ingen brist	

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande Skolinspektionen har meddelat inom det bedömningsområde som granskats. Skolinspektionens bedömningar och datum för när huvudmannen senast ska ha åtgärdat bristerna anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionen konstaterar att utbildningen vid Dalaskolan Norra drivs utifrån flera välfungerande processer. Kunskapsresultaten har dock legat på en lägre nivå än i riket under en längre tid. Skolinspektionen har i sin tillsyn konstaterat att det finns områden där skolan behöver vidta åtgärder och där insatserna skulle kunna bidra till en högre måluppfyllelse. Alla elever som behöver särskilt stöd kan idag inte få det. Det gäller dels de elever som behöver kraftfulla stödinsatser för att fungera i undervisningsmiljön, men också de elever som behöver särskilt stöd för att nå kunskapskraven i ett visst ämne och där anpassningar inte är tillräckligt.

Det specialpedagogiska stödet som identifieras i utredningar kan idag bara ges i ett begränsat antal ämnen, med en koncentration till svenska, engelska och matematik. Skolinspektionen konstaterar också att elevhälsan inte har förutsättningar att främst arbeta förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Vidare behöver utbildningen utvecklas i de lägre årskurserna, så att de elever som lätt når kunskapskraven kan ges stöd och stimulans att utvecklas så långt det är möjligt.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Bromölla kommun att **senast den 24 augusti 2015** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper, intressen och lärostilar och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Bromölla kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- I undervisningen tas hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. (1 kap. 4 § och 3 kap. 3 § skollagen; Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.2. Kunskaper)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärd behöver vidtas för att avhjälpa bristen.

Se till att utbildningen i de lägre årskurserna tar hänsyn till behoven hos de barn och elever som lätt når de kunskapskrav som lägst ska uppnås, så att de genom ledning, stöd och stimulans utvecklas så långt det är möjligt.

Motivering till bedömning av brist

Av skollagen framgår att utbildningen ska ta hänsyn till barns och elevers olika behov och att de, utifrån sina egna förutsättningar, ska ges ledning, stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Detta anges även i läroplanen.

Av Skolinspektionens utredning framgår att undervisningen inte i tillräcklig utstäckning individanpassas i de lägre årskurserna. De lärare som arbetar i de lägre årskurserna uppger i intervju att de har svårt att hinna med att ge stöd och stimulans till de elever som lätt når kunskapskraven. Det bekräftas också av den enkät som Skolinspektionen gjort med lärarna inför besöket. Istället ligger, menar dessa intervjuade lärare, fokus på de elever som behöver få stöttning för att klara de kunskapskrav som lägst ska uppnås. Även intervjuade elever bekräftar detta, genom att beskriva att man kan få vänta mycket länge på att få något att göra om man snabbt blir klar med den uppgift som getts. De beskrivningar som ges av de uppgifter som eleverna då får göra, ger vid handen att det snarare är utfyllnadsuppgifter än sådana som fördjupar ämnet. Vid de lektioner som Skolinspektionen besökte gavs, i både de lägre och de högre årskurserna, också mycket få exempel på utmaningar för de elever som behöver stimulans. De frågor som ställdes av lärarna var företrädesvis också sådana som har ett rätt eller fel svar. Rektorn menar att hon inte fullt ut delar denna bild, utan uppger att hennes uppfattning är att undervisningen är individualiserad så att även elever som snabbt utvecklas får stimulans. Samtidigt uppger rektorn att det finns lärare som uppfattar att de inte hinner med att individualisera undervisningen på detta sätt.

Av intervjuer med lärare och elever framgår att utbildningen i de lägre årskurserna inte i den utsträckning som krävs ger ledning, stöd och stimulans till de elever som lätt når de kunskapskrav som ska uppnås. Som framgår ovan uppger rektor att hon inte fullt ut delar denna bild, utan anser att undervisningen är individualiserad så att även dessa elever ges den stimulans som behövs. Mot bakgrund av de uppgifter som framkommer i intervjuer med elever och lärare, och som bekräftas av Skolinspektionens lärarenkät och genomförda observationer, gör Skolinspektionen bedömningen att skolans arbete med att individanpassa undervisningen inte till fullo uppfyller författningarnas krav.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Bromölla kommuns verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Bromölla kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Bromölla kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Visar utredningen att en elev är i behov av särskilt stöd ges eleven sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs, för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. (3 kap. 8–12 §§ skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärd behöver vidtas för att avhjälpa bristen.

Se till att de behov av stödinsatser som identifieras genom utredningar möts på det sätt och i den omfattning som behövs för att elever ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Motivering till bedömning av brist

I skollagen anges att en elev ska få särskilt stöd på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Vid Dalaskolan Norra görs de utredningar som är nödvändiga för att identifiera elevers behov av särskilt stöd. Av intervjuer med rektor, lärare och representanter för elevhälsan framgår det dock att skolan inte kan möta upp de stödbehov som identifieras i utredningarna i den utsträckning som skulle behövas. I förskoleklass, och i flera årkurser, saknas exempelvis tillräckligt stöd av logoped och i flertalet årkurser finns elever som exempelvis är i behov av assistentstöd som de inte kan få. Det finns ett antal elever som enligt skolan är i behov av kraftfulla stödinsatser för att fungera i undervisningsmiljön och enligt intervjuade representanter för elevhälsan kan inte samtliga dessa elever få det stöd de behöver.

Av statistik över kunskapsresultaten framgår det att det finns flera ämnen där elever under de senaste åren inte nått målen, vilket kan indikera att inte alla elever får det särskilda stöd de behöver. Det framgår av intervju med elevhälsan att möjlighet finns att få särskilt stöd i samtliga ämnen, men man uppger att i praktiken ges det endast i ämnena svenska, matematik och engelska. Det framgår vidare av intervjun med elevhälsan att i de fall där behov identifierats av en specialpedagogisk insats hinner specialpedagogerna inte alltid med att täcka behoven för alla elever i alla ämnen. I de fall det ges särskilt stöd i andra ämnen än matematik, svenska och engelska handlar det i större utsträckning om att ge stöd i form av hjälp med läsförståelse, än det handlar om att ge stöd i själva ämnet oavsett elevens behov.

Av utredningen framgår att Dalaskolan Norra inte kan tillgodose de behov av särskilt stöd som finns för att alla elever ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Skolinspektionen gör därför bedömningen att skolans arbete med särskilt stöd inte uppfyller författningarnas krav.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Bromölla kommuns verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Bromölla kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Bromölla kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärd behöver vidtas för att avhjälpa bristen.

Se till att elevhälsan främst arbetar förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Motivering till bedömning av brist

I skollagen anges att elevhälsan främst ska vara förebyggande och hälsofrämjande och att elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

Skolinspektionens intervjuer med rektor, lärare och elevhälsa visar att elevhälsan inte arbetar förebyggande och hälsofrämjande i den utsträckning som behövs för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Skälet uppges vara resursbrist. Istället används de främst för, med elevhälsans egna ord, "superakuta saker".

Skolsköterskan träffar alla barn vart annat år för kontroller, men uppger i övrigt att hen håller på att sammanställa en lista över de lagstadgade delar som inte hinns med.

Eftersom elevhälsan vid Dalaskolan Norra inte främst kan arbeta förebyggande och hälsofrämjande bedömer Skolinspektionen att skolans arbete med att skapa goda förutsättningar för lärande inte uppfyller författningarnas krav.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Bromölla kommuns verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Bromölla kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Övriga arbetsområden

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum.

Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan.

Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav inom dessa bedömningsområden.

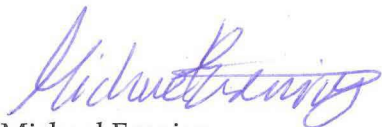
Beslut

2015-04-24

11 (13)

Dnr 43-2014:7655

På Skolinspektionens vägnar

Michael Erenius

Beslutsfattare/ Undervisningsråd

Anna Sandell

Föredragande/ Utredare

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Dalaskolan Norra

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvartagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för.

Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Dalaskolan Norra

Dalaskolan Norra är en grundskola med förskoleklass och årskurserna 1–6. Den är en av två grundskoleenheter i centrala Bromölla. Eleverna fortsätter sedan i den intilliggande Dalaskolan Södra som har undervisning för årskurserna 7–9. Eleverna kommer företrädesvis från närområdet. Vid skolan går vid tiden för Skolinspektionens besök 334 elever. Skolan har två klasser i varje årskurs, så även i förskoleklassen. Det finns även integrerade särskoleelever vid skolan. Vid skolan bedrivs även fritidsverksamhet. Andelen elever som har migrationsbakgrund är enligt uppgifter från rektorn upp mot 25 procent. Alla nyanlända elever finns under en inledande och kortare period vid Dalaskolan Södra för inskrivning och kartläggning. Sedan börjar barn som ska gå i årskurserna 1-6 i en så kallad förberedelseklass i Gualöv skola. Därefter kommer en hög andel av dem till Dalaskolan Norra, då flertalet av dem bor i skolans upptagningsområde.